

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร
ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร*
Public Participation in Community Development Administration
Ban Yok Kkrabat Area, Tha Sai Sub-District, Mueang District,
Samut Sakhon Province

อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร
Arisara Hongdachum and Rachen Noppanatwongsakorn
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
Southeast Asia University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: arisarajub24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนประชาชนที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรทาร์โยมาน่า จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าสถิติค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

*ได้รับบทความ: 23 พฤศจิกายน 2565; แก้ไขบทความ: 20 เมษายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 29 เมษายน 2566

ประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้ วันทำงานไม่ตรงกันเสียงประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยได้ยินเสียง ผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่น้อย ประชาชนขาดความรู้และหน่วยงานล่าช้า ประชาชนมีอายุมากแล้วไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อย ประชาชนขาดความร่วมมือ ไม่มีความรู้เรื่องแผนการพัฒนาคณะในชุมชนยังขาดการประสานงานให้มีส่วนร่วมกิจกรรม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; ประชาชน; บริหารพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of people's participation in community development administration in Ban Yokkrabat area, Tha sai sub-district, Muang district, Samut Sakhon province, and 2) study problems and obstacles in people's participation in community development administration. Ban Yok Krabat area, Tha Sai Sub-district, Mueang District, Samut Sakhon Province. This research is a quantitative research. Classified by personal factors. The sampling group was 300 people using Taroyamane formula. whose domiciles lived in Ban Yokkrabat community area, Tha Sai Sub-district, Mueang District, Samut Sakhon Province. The research tool was a questionnaire. The estimation scale was 5 levels. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Statistical test, t-test and F-test.

The research results were as follows:

1. Public participation in community development administration in Ban Yokkrabat area, Tha Sai Sub-district, Mueang District, Samut Sakhon Province, as a whole, was at a moderate level ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.34) Participation in decision-making, followed by participation in the evaluation and participation in the operation. Participation in receiving benefits, respectively, the results of comparing people with gender, age, education level, occupation and average monthly income. different Participation in community development administration in the area of Ban Yokkrabat, Tha Sai Sub-district, Mueang District, Samut Sakhon Province was significantly different at the 0.05 level.

2. Problems and obstacles of public participation in the administration and development of Ban Yok Krat community, Thasai Street, Muang District, Samut Sahong Province. As follows: the working days do not match, the voice of public relations is rarely heard, and community leaders or relevant agencies rarely visit the area People lack knowledge and agencies are delayed People are old unable to join the community often People lack cooperation, know nothing about development plans in the community, and still lack coordination of participation activities.

Keywords: Participation; Population; Development Administration

1. บทนำ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนคนไทยโดยบัญญัติให้ “รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม การจัดทำบริการสาธารณะและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยระดับ” และการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ โดยยึด “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของภาครัฐในการกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาประเทศตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน จนถึงในระดับชาติ รวมทั้ง มาตรา 61/1 แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำเภอ ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด และกระทรวง ทบวง กรม หมู่บ้าน ซึ่งเป็นองค์กรบริหารในระดับรากหญ้ามีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 (ฉบับแก้ไข 2560) นอกจากจะกำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” กับราษฎรในหมู่บ้านหรือชุมชน (การบริหารราชการปกครองท้องที่, 2560)

จากการรายงานผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กล่าวถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (มาตรา 87) ระบุว่ารัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโดย 1)

ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและ จัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ ของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และ 5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสุจริตและเที่ยงธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน (ศศิธร ณาภิมาน, 2561)

ในปัจจุบันการมีจิตสำนึกด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนยังอยู่ในระดับที่ต่ำ สังเกตได้จากการจัดประชุมประชาคมประจำเดือนในแต่ละเดือนซึ่งเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้นำเสนอปัญหาหรือข้อมูลในทุกๆ ด้านของชุมชน ในช่วงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2565 - กันยายน พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ 16,156 ไร่ หรือประมาณ 25.85 ตารางกิโลเมตร ในส่วนของประชากรมีทั้งหมด 28,153 คน จำนวนของหมู่บ้าน มีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าในส่วนของพื้นที่ก็ถือว่ามีความกว้างต่อการรองรับประชาชนอยู่มากพอสมควร และนอกจากนี้เมื่อมีการประชุมประจำหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ได้มีการให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถส่วนใหญ่แล้วจะอ้างว่ามีการติดธุระ ขี้เกียจออกมารับฟังจากผู้นำ อาจส่งผลให้การพัฒนาชุมชนไม่มีผู้คนเข้าร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านจะอยู่ที่ 100-200 คน ในแต่ละหมู่บ้าน แต่ว่า บ้านยกกระบัตร มีประชาชนทั้งหมด 1,193 คน เมื่อมีผู้นำเรียกมาประชุมหารือเกี่ยวกับนโยบายของทางรัฐบาล ส่วนใหญ่จะไม่มีประชาชนเข้ามาให้ความร่วมมือมากพอสมควร จะอยู่ที่ 50-100 คน เมื่อเทียบกับประชากรทั้ง 8 หมู่บ้าน และอีกอย่างคือประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ความสำคัญในการบริหารพัฒนา และที่สำคัญในอดีตที่ผ่านมาผู้นำชุมชนก็ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร (ธวัช อินทอง, 2562)

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อที่จะได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้ให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักถึงการพัฒนาก่อนยกกระบัตร มากยิ่งขึ้นมากกว่าเดิม อีกอย่างยังส่งผลให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล และหลังจากนั้นนำผลวิจัย

มาปรับปรุงตัวบุคคลรวมถึงไปยังการพัฒนาบ้านยกกระบัตร เพื่อที่จะทำให้บ้านยกกระบัตรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นรวมถึงไปถึงความรักความสามัคคีที่ดีของคนในหมู่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Qualitative Research) มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในชุมชน อายุ 18-60 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 1,193 คน ผู้วิจัยคำนวณโดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1973) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร 1,193 คน

e = ความคลาดเคลื่อนที่ใช้ในการสุ่มกำหนดให้คลาดเคลื่อนได้ 0.5%

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1,193}{1 + (1,193 \times 0.05)^2}$$

$$N = 299 \approx 300$$

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือคือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้เหมาะสมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และได้แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.979 นำไปเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. เนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร พัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (วิชญ์ หยกจินดา, 2557)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงคณบดี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์เพื่อทำหนังสือถึงผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านยกกระบัตร์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยจากนั้นจึงดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านยกกระบัตร์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร อายุตั้งแต่ 18-60 ปี จำนวน 1,193 คน จำนวนตัวอย่าง 300 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและความสมบูรณ์ จำนวน 300 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน (ร้อยละ 51.3)) อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 97 คน (ร้อยละ 32.3) การศึกษาระดับมัธยมตอนต้น จำนวน 84 คน (ร้อยละ 28.9) อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 110 คน (ร้อยละ 36.7) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 116 คน (ร้อยละ 38.7)

2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาลำดับการมีส่วนร่วมแต่ละด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผลดังนี้ 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.05) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 1.14) รองลงมา คือท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการบริหารโครงการพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 1.14) ท่านมีส่วนร่วมในการนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 1.20) ท่านเคยเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = 2.07) และท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/แผนงาน ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 1.18) ตามลำดับดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = 1.23) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 1.33) ท่านร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนของโครงการ/แผนงานในการบริหารพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 1.25) ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 1.12) และท่านเข้าร่วมเป็นผู้ปฏิบัติหรือประสานงานในโครงการ/แผนต่างๆ ของชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 1.21) ตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.42$, S.D. = 1.26) รองลงมาคือ ท่านได้รับประโยชน์จากบริการขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านคมนาคม การซ่อมแซมถนน ($\bar{x} = 3.29$, S.D. = 1.29) ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการบริหารพัฒนาของชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.25$, S.D. = 1.24) ท่านร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนของโครงการ/แผนงานในการบริหารพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.25$, S.D. = 1.23) และท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.19$, S.D. = 1.24) ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบการรายงานผลการดำเนินโครงการ/แผนงานต่างๆ ของชุมชนบ้านยกกระบัตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 1.17) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลังการดำเนินการตามแผนของโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.21) ท่านมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผลในการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 1.18) ท่านมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ ในชุมชนบ้านยกกระบัตรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 1.25) และท่านมีส่วนร่วมสังเกตการณ์การทำงานของผู้รับจ้างภายนอกที่เข้ามาทำงานพัฒนาในชุมชนบ้านยกกระบัตร ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 1.22) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการ

มีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกระบัตร์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ วันทำงานไม่ตรงกัน เสียงประชาสัมพันธ์ ไม่ค่อยได้ยินเสียง บางจุดเสียงตามสาย ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารเท่าที่ควร 2) ด้านการดำเนินการ ผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่น้อย ประชาชนขาดความรู้และหน่วยงานล่าช้า แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด ประชาชนมีอายุมากแล้ว ไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อย 3) ด้านการรับผลประโยชน์ ชุมชนของบประมาณจะไม่ค่อยได้รับผลทำเรื่องยื่นขอไปหลายชุมชน เลยทำให้บางชุมชนไม่ได้รับ ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการบริหารพัฒนาชุมชน 4) ด้านการประเมินผล ประชาชนขาดความร่วมมือ ไม่มีความรู้เรื่องแผนการพัฒนา ประชาชนที่ค้าขายให้ความร่วมมือของคนในชุมชนยังขาดการประสานงานให้มีส่วนร่วมกิจกรรม

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกระบัตร์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในรายชื่อคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมการบริหารพัฒนาชุมชนบ้านยกระบัตร์ ที่มีทฤษฎีได้วิเคราะห์ไว้ โดยที่ผู้ให้ความหมาย คือ Cohen and Uphoff (1980) ได้กล่าวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ซึ่งผลการวิจัยที่ทำการศึกษามา มีความขัดแย้งกับทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ อย่างเห็นได้ชัด นั่นก็คือ จากที่ทฤษฎีบอกไว้ว่า การตัดสินใจต้องมาจากขั้นตอนแรกของตัวบุคคล แต่หลังจากที่ได้ทำการศึกษางานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนจะถูกบังคับมาร่วมงานของคนในหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความตระหนักในการตัดสินใจของการทำโครงการในหมู่บ้านนั้นๆ จะเห็นได้ว่า การออกความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของตัวบุคคลนั้น มีการบังคับกันมาเข้าร่วมประชุมอย่างเห็นได้ชัด ในการวิจัยในครั้งนี้ส่งผลให้มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตัดสินใจของประชาชนในบ้านยกระบัตร์ นั่นก็คือ การที่ประชาชนมีเวลาในการประชุมที่ไม่ตรงกัน ถ้าทำกิจกรรมอะไรในหมู่บ้านจะเกิดความยากลำบาก ซึ่งมีความขัดแย้งกับทฤษฎีที่ได้กล่าวว่า การตัดสินใจประชาชนให้ความร่วมมืออย่างดี ทั้งนี้ประชาชนในหมู่บ้านยกระบัตร์ไม่มีความพร้อมในจุดนี้ นับได้ว่าตามทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้นั้น ไม่มีความตรงต่อกับงานวิจัยในขั้นนี้

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ส่งเสริมพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการรับรู้ข่าวสารของโครงการชุมชนอยู่เสมอ

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารชุมชนและเข้ามามีบทบาทของการพัฒนาชุมชน

1.3 ส่งเสริมนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนบ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสออกมามีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น และควรจะมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ให้มีการพัฒนาชุมชน

2.3 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาชุมชน ให้ครบทุกชุมชนเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาพัฒนาภาพรวมของการมีส่วนร่วมในทั้งอำเภอและจังหวัด

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในพัฒนาของชุมชน

3.2 ควรศึกษาวิจัยในแนวการส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วม

3.3 ควรทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างกว่านี้ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3.4 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชุมชนต่อไปในอนาคต

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” ได้องค์ความรู้ดังนี้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารพัฒนาภายในชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ อันจะก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาชุมชน รวมไปถึงดูแลสาธารณะประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสียในการรับผล

ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการบริหารพัฒนาชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ นำไปแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ภายในชุมชน ร่วมกันสังเกตแผนพัฒนาต่างๆ ในชุมชน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- การบริหารราชการปกครองท้องถิ่น. (2560). การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. เข้าถึงได้จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>
- ธวัช อินทอง. (2562). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อศักยภาพการบริหารชุมชนบ้านยกระบัตร์ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาครในให้เป็นเมืองน่าอยู่. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิธร ณาภิณาน. (2561). สถานะของแนวนโยบายแห่งรัฐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation place in rural development: Seeking clarity through specificity, world development*. New York: Cornell University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New york: Harper and Row Publication.

